

Дорожче за золото

Юрій САВЧУК,
голова Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України, кандидат історичних наук

Нещодавнє 10-річчя Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через наш державний кордон – добра нагода згадати про те, чим вона слушно пишається.

Службу утворили постановою уряду в лютому 2000-го, зваживши на гостру потребу виконання Закону «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей». Вона стала гідною наступницею Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей, а також логічним завершенням структуризації державної політики в цьому напрямі.

За роки незалежності в Україну передано (повернуто та подаровано) понад 500 тисяч одиниць архівних документів, книжок, творів мистецтва, меморіальних пам'яток, предметів археології тощо. Для порівняння: фонди найбільшого в державі Національного музею історії України налічують близько 830 тис. одиниць зберігання. Ними збагачено фонди 145 державних і муніципальних музеїв, 19 історико-культурних заповідників, 30 бібліотек, 9 архівних закладів.

Одним із головних здобутків минулого року є проект закону «Про внесення змін до Закону України про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей». Ним передбачається звільнення від будь-яких податків власників культурних цінностей, що ввозяться в Україну, вперше законодавчо визначається статус раритетів, переміщених під час Другої світової війни, чітко окреслюються функції в цій сфері органів управління тощо. Маємо величезну надію (і робимо все для того), що Верховна Рада України найближчим часом ухвалить цей закон.

На захисті надбань національної культури має стати наш головний проект 2010 року – утворення Класифікаційної довідкової системи «Культурні цінності України». Проект передбачає створення єдиної бази даних стосовно того, що саме переміщується через кордон, втрачено країною в різні часи за різних обставин, передано в дар державі, викрадено з держчастини музейного, бібліотечного та архівного фондів і приватних колекцій, оголошено в міжнародний розшук та перебуває в розшуку за запитами інших держав, вилучено або конфісковано митними та правоохоронними органами.

Звичайно, самотужки наша служба не реалізувала б усіх задумів. Тому висловлюємо сердечну шану та щире подяку тим, хто всі ці роки був поруч із нами та став надійним партнером і помічником у благодійній справі примноження духовної спадщини України.

Попереду неозора перспектива напруженої діяльності. А це потребує нової якості знань, фахової підготовки, щирої відданості справі. На завершення – крилаті слова Миколи Біляшівського, які вже стали гаслом нашої служби: «Навкруги вас розсипане золото, що дорожче від звичайного золота. Віками творив його наш народ, у ньому наша сила!..».

Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

Юрій Савчук, голова Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України (ліворуч), та Владислав Корнієнко, перший заступник міністра культури і туризму України, під час презентації «Каталогу культурних цінностей, викрадених з державних музеїв, заповідників, установ та приватних колекцій (1999–2009 рр.)»